

# Medycyna sądowa z elementami prawa - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                      |
|---------------------|--------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | Medycyna sądowa z elementami prawa   |
| Kod przedmiotu      | 12.9-WL-LEK-MSEP                     |
| Wydział             | Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu    |
| Kierunek            | Lekarski                             |
| Profil              | ogólnoakademicki                     |
| Rodzaj studiów      | jednolite magisterskie sześcioletnie |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2017/2018             |

| Informacje o przedmiocie        |                                                                        |
|---------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 10                                                                     |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 3                                                                      |
| Typ przedmiotu                  | obowiązkowy                                                            |
| Język nauczania                 | polski                                                                 |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr n. med. Julia Sobol</li></ul> |

| Formy zajęć |                                         |                                        |                                            |                                           |                     |
|-------------|-----------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------|
| Forma zajęć | Liczba godzin w semestrze (stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne) | Forma zaliczenia    |
| Wykład      | 15                                      | 1                                      | 15                                         | 1                                         | Egzamin             |
| Ćwiczenia   | 15                                      | 1                                      | 15                                         | 1                                         | Zaliczenie na ocenę |
| Seminarium  | 30                                      | 2                                      | 30                                         | 2                                         | Zaliczenie na ocenę |

## Cel przedmiotu

Celem kształcenia jest nauka interpretacji artykułów kodeksu karnego dotyczących przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu człowieka oraz zasad odpowiedzialności karnej, zawodowej i cywilnej lekarza; stwierdzania zgonu i prawidłowego wypełniania karty zgonu; przeprowadzania oględzin zwłok w miejscu ich ujawnienia; ustalania orientacyjnego czasu zgonu oraz przypuszczalnej przyczyny śmierci; rozpoznawania i różnicowania rodzajów śmierci; zabezpieczania materiału biologicznego do badań histopatologicznych, genetycznych i toksykologicznych; przeprowadzania badania poszkodowanego; sporządzania opinii sądowo-lekarskiej dla potrzeb orzecznictwa karnego i cywilnego, rozpoznania obrażeń poniesionych w skutek przemocy. Student powinien znać zasady alkoholologii i toksykologii - zarys fizjologii przemian alkoholu w organizmie, metody jego oznaczania we krwi oraz badanie materiału sekcyjnego w kierunku obecności alkoholu; zasady interpretacji wyników badań w genetyce sądowej - badania polimorfizmu DNA i zastosowanie w sprawach dotyczących spornego ojcostwa oraz w badaniu śladów biologicznych; znać zasady identyfikacji szczątków ludzkich oraz pracy lekarza w miejscu katastrof. Student powinien posiadać wiedzę dotyczącą obowiązku współpracy z organami wymiaru sprawiedliwości, prowadzenia, udostępniania i przechowywania dokumentacji medycznej, zasad przeprowadzenia eksperymentu medycznego i wykonania zabiegów transplantacji, podstawowych zasad opiniowania w sprawach błędu medycznego oraz orzecznictwa sądowo-lekarskiego.

## Wymagania wstępne

Znajomość anatomii, fizjologii, patofizjologii, farmakologii, propedeutyki chirurgii, propedeutyki pediatrii i propedeutyki chorób wewnętrznych, patomorfologii, radiologii.

## Zakres tematyczny

### Wykłady

1. Podstawy prawa w medycynie.
2. Traumatologia sądowo-lekarska. Uszkodzenia ciała spowodowane działaniem czynnika mechanicznego.
3. Postrzały, wybuchy.
4. Uduszenie gwałtowne.
5. Odpowiedzialność karna, zawodowa i cywilna lekarza.

### Seminaria

1. Tanatologia ogólna. Ekshumacja.
2. Prokreacja, przerywanie ciąży.
3. Dzieciobójstwo. Nagłe zgony dzieci. Zespół bitego dziecka.
4. Działanie prądu, wysokiej, niskiej temperatury.
5. Identyfikacja zwłok i szczątków ludzkich. Katastrofy, wypadki masowe.
6. Wypadki komunikacyjne, podstawy rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego.
7. Toksykologia sądowo-lekarska. Prawo farmaceutyczne.
8. Genetyka sądowa.
9. Obowiązek współpracy z wymiarem sprawiedliwości.
10. Dokumentacja medyczna. Tajemnica lekarska.
11. Prawa pacjenta.

- 12. Podstawy prawne i etyczne przeszczepiania narządów.
- 13. Błąd medyczny. Narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia.
- 14. Eksperyment medyczny.

Ćwiczenia

- 1. Oględziny zwłok w miejscu ich ujawnienia.
- 2. Sekcja zwłok. Zasady sporządzenia protokołu sekcji zwłok.
- 3. Oględziny i badania szczątków ludzkich.
- 4. Rodzaje śladów biologicznych i zasady ich zabezpieczania. Interpretacja wyników badań genetycznych.
- 5. Stwierdzenie zgonu. Ustalanie czasu, rodzaju i przyczyny śmierci. Wystawienie karty zgonu.
- 6. Obrażenia ciała. Kwalifikacja uszczerbku na zdrowiu. Błąd medyczny.
- 7. Opiniowanie w sprawach dotyczących ustalenia poziomu alkoholu we krwi. Omówienie zasad metabolizmu alkoholu oraz innych środków toksycznych, interpretacja wyników badań toksykologicznych.

Metody kształcenia

Ćwiczenia odbywają się w sali sekcyjnej - studenci uczestniczą w sekcji sądowo-lekarskiej, oraz w sali ćwiczeń – dyskusja oraz zajęcia praktyczne dotyczące opiniowania sądowo lekarskiego oraz opiniowania w prawach toksykologicznych, ustalania ojcostwa, genetycznego badania śladów, identyfikacji szczątków ludzkich, symulacja oględzin miejsca ujawnienia zwłok, szczegółowe omówienie przypadków klinicznych.

Seminaria i wykłady w formie prezentacji multimedialnych z uwzględnieniem w prezentacji przypadków klinicznych.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

| Opis efektu                                                                                                                                               | Symbole efektów | Metody weryfikacji                                                                                    | Forma zajęć                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| zna zasady prowadzenia badań naukowych, obserwacyjnych i doświadczalnych oraz badań in vitro służących rozwojowi medycyny                                 |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe, testowe i praktyczne, dyskusja</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna zasady tajemnicy lekarskiej, prowadzenia dokumentacji medycznej, odpowiedzialności karnej, cywilnej i zawodowej lekarza                               |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna i rozumie pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu, a także różnicę między pojęciami urazu a obrażenia                                              |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna regulacje prawne dotyczące udzielania świadczeń zdrowotnych, praw pacjenta, podstaw wykonywania zawodu lekarza i funkcjonowania samorządu lekarskiego |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna zasady prawa farmaceutycznego                                                                                                                         |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna regulacje dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych                                                                  |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| podczas badania dziecka rozpoznaje zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy wobec dziecka                                         |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna zasady diagnostyki sądowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego            |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne dyskusja</li></ul>           | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach                                           |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| zna podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia oraz sądowo-lekarskiego badania zwłok                  |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |
| stara się unikać popełnienia błędu medycznego we własnych działaniach                                                                                     |                 | <ul style="list-style-type: none"><li>• sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li></ul>    | <ul style="list-style-type: none"><li>• Wykład</li><li>• Ćwiczenia</li><li>• Seminarium</li></ul> |

| Opis efektu                                                                                                                                           | Symbol e efektów                                                        | Metody weryfikacji                                                                                                               | Forma zajęć                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| zna regulacje prawne dotyczące przeszczepów, sztucznej prokreacji, aborcji, zabiegów estetycznych                                                     |                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |
| zna obowiązki prawne lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu                                                                                            |                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |
| posiada umiejętność pobierania zgodnie z zasadami krwi do badań toksykologicznych oraz zabezpieczania materiału do badań hemogenetycznych             |                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |
| zna zasady opiniowania sądowo-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych; skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu |                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |
| zna zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych                                                                         |                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>sprawdziany opisowe i praktyczne, test, dyskusja</li> </ul>                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |
| Wykonuje proste obliczenia farmakokinetyczne                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">C.U13</a></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>dyskusja</li> <li>odpowiedź ustna</li> <li>test</li> <li>sprawdzian praktyczny</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |
| Interpretuje wyniki badań toksykologicznych                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li><a href="#">C.U19</a></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>dyskusja</li> <li>odpowiedź ustna</li> <li>test</li> <li>sprawdzian praktyczny</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Wykład</li> <li>Ćwiczenia</li> <li>Seminarium</li> </ul> |

## Warunki zaliczenia

**Nieobecności** - dozwolone są dwie usprawiedliwione nieobecności. Usprawiedliwienie - odpowiedni dokument poświadczający chorobę (zwolnienie lekarskie) lub wypadek losowy - należy przedstawić prowadzącemu zajęcia w ciągu 3 dni roboczych od zdarzenia. Zachodzi obowiązek odrobienia zajęć z wykładowcą po uprzednim uzgodnieniu terminu i formy odrobienia zajęć. Nieobecności nieusprawiedliwione oznaczają brak możliwości zaliczenia przedmiotu.

**Warunkiem zaliczenia** przedmiotu i dopuszczenia do egzaminu jest obecność na wszystkich wykładach, seminariach i ćwiczeniach, aktywny udział w ćwiczeniach i seminariach, uzyskanie trzech pozytywnych ocen z tematów - medycyna sądowa i toksykologia, podstawy identyfikacji, interpretacja badań genetycznych.

Przygotowanie do ćwiczeń i seminariów weryfikowane jest w formie ustnej (dyskusja, odpowiedź ustna) lub pisemnej (krótki testowy sprawdzian – zaliczenie) przeprowadzane przez prowadzącego zajęcia.

**Ocena zaliczenia przedmiotu** - średnia arytmetyczna z uzyskanych trzech ocen (medycyna sądowa i toksykologia, podstawy identyfikacji, interpretacja badań genetycznych).

Warunkiem uzyskania zaliczenia z przedmiotu jest zdanie egzaminu końcowego testowego z przedmiotu.

**Egzamin końcowy** w formie testowej - 60 pytań wielokrotnego wyboru, czas trwania egzaminu 1,5godz. Próg zaliczenia - uzyskanie 36 prawidłowych odpowiedzi z 60 pytań . Skala ocen w odniesieniu do liczby punktów: 36-40=3,0; 41-45=3,5; 46-50=4,0; 51-55=4,5; 56-60=5,0). W przypadku usunięcia pytania/pytań z testu oceny przelicza się wg odpowiednich progów procentowych: 60-67% = 3,0; 68-75% = 3,5; 76-83% = 4,0; 84-92% = 4,5; 93 - 100% = 5,0.

Regulacje dotyczące warunków zaliczenia odpowiadają warunkom zaliczania bezpośredniego, z zastrzeżeniem możliwości wprowadzenia zmian w przypadku konieczności przejścia na zaliczanie zdalne w czasie regulaminowym, przed rozpoczęciem sesji.

Pozostałe nie wymienione regulacje określa Regulamin Studiów na Uniwersytecie Zielonogórskim <https://www.uz.zgora.pl/index.php?regulamin-studiow>

W sprawach nieujętych w regulaminie decyduje koordynator przedmiotu.

## Literatura podstawowa

1. Medycyna sądowa, red. Grzegorz Teresiński, PZWL Warszawa 2019
2. Wybrane zagadnienia z medycyny sądowej, red. Czesław Żaba, Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2014
3. Opiniowanie sądowo-lekarskie w przestępstwach przeciwko zdrowiu, red. Tomasz Jurek, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010

## Literatura uzupełniająca

1. Medycyna sądowa, V.J. DiMaio, D. DiMaio, Urban & Partner Wrocław 2003
2. Sekcja zwłok, E. Chruścielewski, S Raszeja, PZWL Warszawa 1990
3. Medycyna Sądowa. Podręcznik dla studentów. Raszeja S, Nasiłowski W, Markiewicz J. Wyd. Lekarskie PZWL Warszawa 1990.

4. Czasopisma dostępne w Bibliotece Uniwersyteckiej UZ, cyfrowe bazy danych – nauki medyczne i nauki o zdrowiu; <http://www.bu.uz.zgora.pl/>

## Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. n. med. Magdalena Gibas-Dorna, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 02-09-2022 22:50)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ